

מחודדים

ת"ר ושינתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
307

גליון זה הוקדש להצלחה וישועה ולזכות
ליאור אריה בן אסתר לרפואה שלימה
עמרם בן אסתר לרפואה שלימה
רפאל בן אסתר לרפואה שלימה

מסכת קידושין (עם דברי התוספות בסוגריים)

קידושין דף ב'. יום ג' פרשת שופטים כ"ח אב תשפ"ג

קניני קידושין/לשונות התנא/דיני אתרוג
לעניין תרו"מ

דף ב' - ע"א

משנה . האשה נקנית לבעלה בשלש דרכים
(אין לדקדק מה שנקט התנא 'האשה' באות ה' - שבכל מקום שונה לשון הרהוט לו) - בכסף שטר וביאה. **בכסף - לבית שמאי** היינו בדינר ובשוה דינר (לומדים שווה כסף ככסף משלומי נזיקין ופדיון עבד עברי) **לבית הלל** בפרוטה ובשוה פרוטה, והיא אחד משמונה באיסור האיטלקי. וקונה את עצמה מבעלה בגט ובמיתת הבעל. **היבמה נקנית ליבם** מדאורייתא בביאה, ומדרבנן מועיל בה מאמר לפסלה על שאר האחים.

הטעם שכתב התנא לקידושין לשון 'קניין' ולא לשון 'קידושין' (כדלהלן 'האיש מקדש') - שאחד מהקניינים במשנתנו הוא כסף ומקורו מה שנאמר 'כי יקח איש אשה' ולומדים גזירה שווה מ'נתתי כסף השדה קח ממני', שקניין כסף של שדה נקרא בלשון 'קיחה' ולכן שנה התנא לקיחת אשה בלשון קניין.

דף ב' - ע"ב

במשנה להלן 'האיש מקדש' לא כתב התנא לשון קניין - שבתחילה כתב לשון שמצינו

בתורה, ואחר כך כתב לשון קידושין מדרבנן, שהוא משום שאוסרה על כל העולם כהקדש (פירוש לשון של 'הרי את מקודשת לי': מיוחדת ומזומנת לי, אך כאן מפרשים שהיינו מקודשת ואסורה על כל העולם בשבילי, אבל באומר 'טלית זו מקודש לי' לא שייך זאת ואינו נאסר).

הטעם שלא כתב התנא 'האיש קונה' - א. משום ששנה 'וקונה את עצמה במיתת הבעל' ואין הבעל מקנה אותה, ב. שאם היה תנן 'האיש קונה' היה משמע שיכול לקנותה בעל כרחה.

'דרך' אצל זכר לשון זכר ואצל נקבה לשון נקבה - 'בדרך אחד יצאו אליך ובשבעה דרכים ינוסו מלפניך' - שזכר דרכו לעשות מלחמה, 'והודעת להם את הדרך ילכו בה' - שתורה לשון נקבה שנאמר 'תורת ה' תמימה', 'בשבעה דרכים בודקים את הזב' - שהוא זכר, 'האשה נקנית בשלש דרכים' - שהיא נקבה.

הטעם שכתב התנא 'דרכים' ולא 'דברים' - שכל הקניינים צורך ביאה הם, וביאה נקראת דרך שנאמר 'ודרך גבר בעלמה...'; או משום שרבי שמעון אמר שהטעם שנאמר 'כי יקח איש אשה' ולא 'כי תלקח אשה לאיש' - שדרכו של איש לחזר על אשה כדרך בעל אבידה שמחזר על אבדתו.

'בשבעה דרכים בודקים את הזב' ולא כתב 'דברים' - שדרך מאכל ומשקה יתירים להביא לידי זיבה.

'אתרוג שווה לאילן בג' דרכים' - שנוהג בו ערלה ורבעי כאילן (רבעי נוהג באילנות - לתירוץ א' היינו דווקא למ"ד נטע רבעי ולא למ"ד כרם רבעי, לתירוץ ב' מחלוקת הוא רק לעניין דאורייתא אבל מדרבנן לכו"ע נוהג רבעי בכל האילנות, ונפק"מ אם רבעי

בעכו"ם אלא כותבים וקנה העכו"ם).

מנין במשנה שקונה את עצמה בשתי דרכים למעוטי חליצה ולא לומדים קל וחומר מיבמה שאע"פ שאינה נקנית בגט נקנית בחליצה, שנאמר ספר כריתות ולומדים ספר כורתה ואין דבר אחר כורתה.

דף ג' - ע"ב

קידושי כסף לומדים ממה שכתוב באמה עבריה ויצאה חנם אין כסף' מיתור 'אין כסף' דורשים אין כסף לאדון זה כשיוצאה ממנו אבל יש כסף לאדון אחר כשיוצאה ממנו וזה האב שזכאי בכסף קידושיה שיוצאה ממנו באירוסיה (לענין הפרת נדרים שאינו מיפר בלי הבעל, כדלקמן דף ד').

האב זכאי לקדש בתו נערה שנאמר 'את בתי נתתי לאיש הזה' ומקבל הכסף קידושין והכסף שלו, ממה שלומדים כסף קידושין לאב מאין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר וכשם שאין כסף לאדון שהיא יוצאה ממנו בנערות כך יש כסף לאב שיוצאה ממנו לענין הפרת נדרים, שאינו יכול להפר לבד אלא עם הארוס.

מעשה ידיים של נערה לאביה שלומדים ממה שכתוב 'וכי ימכור איש את בתו לאמה' מיתור לאמה לומדים מה אמה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאביה, ועל כרחך היתור בא לרבות נערה, שמעשה ידיים של קטנה בלאו הכי לאביה שהרי יכול למוכרה.

קידושין דף ד'. יום ה' פרשת שופטים אדר"ח ל' אב תשפ"ג

דרשות בפסוק ויצאה חנם אין כסף/בת כהן מתי אינה אוכלת בתרומה/מקור לקידושי ביאה

דף ד' - ע"א

'ויצאה חנם אין כסף' - מאין כסף לומדים שאמה עבריה יוצאה בימי נערות, ויצאה חנם - לאביי שאם לא הביאה סימני נערות יוצאה בבגרות כשהיא בת עשרים שנה, למר בר רב אשי שאם לא הביאה סימני נערות ונמצאה אילונית אפילו הכי מה שהיה נמכרת בקטנות אינה בטלה.

קידושי כסף בנערה שייך לאביה שדורשים

נוהג בחו"ל מדרבנן, שאם נחלקו גם מדרבנן אין רבעי נוהג בחו"ל, שהלכה בחו"ל כדברי המיקל בארץ.

אתרוג אינו חייב בפאה - שאין לקיטתו כאחת, ולא בביכורים - שאינו משבעת המינים) ובשביעית הולכים בפירותיו אחר חנטה ולא אחר לקיטה כירק (ירק לענין שביעית אין הולכים אחר לקיטה, אלא הגדל באיסור אסור והגדל בהיתר מותר).

ושווה לירק לענין שנות המעשרות - שהולכים אחר שנת הלקיטה, כיון שמשקים אותו כירק.

קידושין דף ג'. יום ד' פרשת שופטים ב"ט אב תשפ"ג

ביום ערב ראש חודש אלול יום זה יהי משקל לכל חטאותי ולקראת תחילת שנת הלימודים והצלחת הצאצאים הרם תרומה הגונה לזיכוי הרבים עבור המרכז העולמי להפצת סיכומי דף היומי 'מחודדים'

לשונות התנא/מנין למעוטי מאי/מקור לקידושי כסף ומעשה ידיים בנערה לאביה

דף ג' - ע"א

כל מקום יש חילוק שבדרך אחד דומה ובדרך זו אינו דומה כתב דרכים ולא דברים, [כגון כוי יש בו דרכים שהוא כמו חיה - לענין כיסוי הדם, ולבהמה - שחלבו אסור, ולזה ולזה - לענין שחייב בשחיטה, לא לזה ולא לזה - לענין איסור הרבעה], או שהמביא גט או שטר שחרור ממדינת הים צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם שתנן זו אחת מן הדרכים ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים.

מנין רישא במשנה שהאשה נקנית בשלש דרכים למעט שאינה נקנית בחופה, ולרב הונא שחופה קונה למעט חליפין אף שלומדים קיחה הנאמר בקידושין מקיחה הנאמר משדה עפרון ושדה נקנה בחליפין, משום שחליפין שייך גם בכלי פחות משוה פרוטה וגנאי הוא לה (לתוס' קנין חליפין לא מהני בקידושין שאינו בכלל קנין כסף, לר"ת חליפין מהני בעכו"ם ולכן שולחים הרשאה ביד עכו"ם ומקנים לו כסף בקניין סודר אך אין העדים כותבים וקנינא מיניה שאין שליחות וזכיה

לרבא משום שכתוב בפרשת גירושין 'וכתב לה' בכתובה מתגרשת ולא בכסף, ולרבי יוסי הגלילי שדרש 'וכתב לה' שאפשר לכתוב על כל דבר לומדים שאין מגרשים בכסף מ'ספר כריתות' ספר כורתה ואין דבר אחר כורתה (אפשר לקדש אשה בקרקע).

הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין ושלא תלכי לבית אביך לעולם, הגט פסול שכתוב 'כריתות' והיא נאגדת בו כל ימיה, ואם אמר שיהא אסורה רק לשלושים יום הרי זה כריתות, ולרבי יוסי הגלילי שדורש כריתות שספר כורתה ואין דבר אחר כורתה, לומד ממה שכתוב ספר כריתות ולא כתוב ספר כרת.

צריכה התורה לכתוב כל הג' קניני קידושין שאין ללמוד שטר מכסף וביאה שכן הנאתם מרובה, ואין ללמוד ביאה מכסף ושטר שכן קונים על ידיהם בשאר מקומות כגון קרקעות לעבדים, ואין ללמוד כסף משטר וביאה מפני שקונים בקניני אישות בעל כרחך שטר בגירושין וביאה ביבמה מה שאין בקניין כסף.

דף ה' - ע"ב

חופה לרב הונא קונה בלי אירוסין, מכח קל וחומר שמה כסף ובמה הצד משאר קניני קידושין שאינם גומרים אחר כסף קונה, חופה שגומרת אחר כסף אינו דין שתקנה, ורבא חולק שבמשנה תנן שיש ג' קניני אשה ולא ד', וכלום חופה גומרת אלא בקידושין שלפניה.

'זכהן כי יקנה נפש קנין כספו' שדבר תורה ארוסה בת ישראל שנתארסה לכהן אוכלת בתרומה ומדרבנן גזרו שמא ימזגו לה כוס של תרומה ותשקנו לאחיה ולאחותיה (ועי' לקמן דף י').

נתן לה כסף או שווה כסף ואמר לה הרי את מקודשת לי, מאורסת לי, הרי את לאינתו הרי זו מקודשת, נתנה ואמרה היא אינה מקודשת שכתוב 'כי יקח איש אשה' ולא כי תקח אשה לאיש, נתן הוא ואמרה היא - לפי לשון א' הוא כמו שנתנה היא ואמרה היא, לפי לשון ב' הוא ספק וחוששים מדרבנן.

הריני אישך, בעליך, ארוסיך אין כאן אפילו ספק קידושין שנאמר 'כי יקח' ולא שיקח את עצמו לה.

י' באין כסף [עי' לעיל דף ג':], שאפשר לכתוב אן כסף וכמו שכתוב 'מאן בלעם' ו'מאן יבמי'. 'בת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה', אבל יש לה בנים אינה אוכלת בתרומת בית אביה, וכן אם יש לה בני בנים שבני בנים הרי הם כבנים, ואפילו אם הבנים פסולים אינה אוכלת שדורשים י' של זרע אין לה.

דף ד' - ע"ב

אי אפשר ללמוד קנין כסף קידושין מקנין כסף באמה עבריה, ששונה אמה עבריה שהואיל שכסף חשוב בה לפדותה חשוב נמי לקנותה.

קידושי כסף הנלמד מפסוק כי יקח (קיחה קיחה משדה עפרון) היינו שהוא יתן לה הכסף קידושין שצריך 'כי יקח איש' ולא כי תקח אשה לאיש, שאילו לומדים רק מפסוק ויצאה חנם שכסף עושה אישות ס"ד שיעשה גם כשהיא נותנת לו, ומפסוק ויצא חנם לומדים שכסף קידושין בנערה שייך לאביה.

קידושי ביאה לומדים ממה שכתוב 'ובעלה', שאין ללמוד קל וחומר מיבמה שאינה נקנית בכסף ונקנית בביאה שמה ליבמה שכן זקוקה ועומדת לזה מחמת קידושי המת.

קידושין דף ה'. יום ו' פרשת שופטים ר"ח אלול תשפ"ג

מקור לקידושי שטר/גירושין בכסף/תנאי בגט/קנין חופה/לשונות בגט ובקידושין

דף ה' - ע"א

קידושי שטר לומדים מגט שהתורה מקיש הויה ליציאה בפסוק של ויצאה והייתה, ובלי ההיקש אין ללמוד מכח קל וחומר שכסף לא מהני להוציא ומהני להכניס שטר שמהני להוציא קל וחומר שמכניס, שמה לכסף שפודים בו הקדש ומעשר שני מה שאינו שטר אם כתב לגזבר שטר על מעות.

אין מגרשים בכסף מכח הקש הויה ליציאה -

לאביי שאם כסף מוציא ומכניס נמצא שקטיגור נעשה סניגור, אבל שטר קידושין כתוב לשון כניסה וגט לשון יציאה ואין קטיגור נעשה סניגור,

מלדבר בקידושין ממש ומדברים צרכי זיווגם. כל שאינו יודע בטיב הלכות גיטין וקידושין לא יהא לו עסק עמהם להיות דיין בדבר, אפילו אם לא שמע דין שהלכה כרבי יוסי, ששכיח שיהא אדם נותן גט או קידושין ואינו מפרש.

נתן גט לאשתו ואמר הרי את בת חורין, או לשפחתו ואמר הרי את מותרת לכל אדם לא אמר כלום, אמר לעבדו הרי את לעצמך הוי לשון שחרור ומותר בבת ישראל אע"פ שגופו קנוי לרבו, וקל וחומר שמהני בגט אשה שאין גופה קנוי לו.

התקדשה לי במעות שהלוויתך אינה מקודשת שמלווה להוצאה ניתנה וכבר הם שלה, וכן אם הלוח לה ד' זוזים בקציצת זוז חמישית בריבית ואמר לה התקדשי לי בזוז החמישית כיון שהיא מחויבת לו אותו זוז דינו כמעות מלוה שלא נתן לה כלום.

התקדשי לי בהנאת מלוה מקודשת, כגון שהרוויח לה זמן פירעון הלוואה ואמר לה התקדשי בהנאה זו שאת היית נותנת פרוטה לפייסני על כך, ואסור לעשות כן מפני הערמת ריבית, ואם מחל לה מלוה ואמר לה התקדשי לי בהנאת המחילה מקודשת (לתוס': קידשה בהנאה של הרווחת הזמן - כשהיא חייבת לו היא ריבית קצוצה, וכשהיא חייבת לאחרים והוא מפייס הרי זה הערמת ריבית).

מתנה על מנת להחזיר שמה מתנה, ולכן הקונה קרקע ונתן הלוקח מעות למוכר במתנה על מנת להחזיר קנה הקרקע, וכן אם נתן ה' סלעים במתנה על מנת להחזיר לכהן לפדות בנו, וכן האומר הילך אתרוג זה על מנת שתחזירהו לי נטלו והחזירו יצא ואם לא החזירו לא יצא שהוא גזל למפרע, וכן אם נתן תרומה לכהן על מנת להחזיר יצא ידי נתינה ואסור לעשות כן לפי שבשכר זה יתן לו הישראל שאר תרומותיו והוי הכהן כקונה תרומה בשכרו ומסייע בבית הגרנות שיתנו לו תרומה שאין לעשות כן, אבל המקדש במתנה על מנת להחזיר אינה מקודשת שדומה לחליפין בקניין סודר שמחזירים הסודר, ואין אשה נקנית בחליפין כדלעיל דף ג' (אתרוג על מנת להחזיר אין צריך תנאי כפול, ואין בו חיסרון שתנאי ומעשה בדבר אחד שלמסקנא אין זה חסרון, או שהיינו דווקא כשהתנאי והמעשה סותרים זה את זה, ובקידושין על מנת להחזיר לא מהני מדרבנן שאפקיענהו רבנן לקידושין מיניה).

נתן לה גט ואמר לה הרי את מושלחת, מגורשת, מותרת לכל אדם הרי זו מגורשת, איני אישך איני בעליך, איני ארוסיך אין כאן אפילו ספק גירושין שנאמר 'ושלחה' ולא שישלח את עצמו. הרי את מקודשת ולא אמר לי, לשמואל למי שאומר ידים שאין מוכיחות אינו ידים אינה מקודשת שאין לשונו מוכיח למי קידשה (ידים מוכיחות קצת - תלוי בשני לשונות במסכת נזיר אם מהני).

קידושין דף ו'. יום שב"ק פרשת שופטים ב' אלול תשפ"ג

יום זה הוקדש להצלחת ידידנו אלטער בנימין ביינוש בן מרים לאה וזוגתו רבקה בת רחל לברכה והצלחה בכל העינינים לשונות בגט ובקידושין ובעבד/אינו יודע בטיב/המקדש במלוה ובהנאת מלוה/מתנה על מנת להחזיר

דף ו' - ע"א לשונות שבוודאי מהני בקידושין - הרי את אשתי, ארוסתי, קנויה לי, שלי, ברשותי, זקוקה לי, לקוחתי, אבל מיוחדת לי, מיועדת לי, עזרתי, נגדתי, עצורתי, צלעתי, סגורתי, תחתי, תפוסתי אם עסוקים בעסקי קידושין הוי ספק אם כוונתו לקידושין או למלאכה, ואם אינם עסוקים בעסקי קידושין אינם כלום שאינה יודעת מה אמר.

הרי את חרופתי, אם אמר כן בארץ יהודה הרי היא מקודשת שביהודה קורין לארוסה חרופה, אבל בשאר מקומות אם עוסקים בעסקי קידושין לסוברים שפירוש הפסוק 'והיא שפחה נחרפת לאיש' היינו בחציה שפחה וחציה בת חורין, הוי ספק אם כוונתו לקידושין, או שתהא נאספת עמי בבית, אבל לסוברים שפירוש הפסוק שהוא יחוד בעלמא אינה מקודשת כלל.

היה מדבר עם האשה על עסקי גיטה וקידושיה ונתן לה גיטה וקידושיה ולא פירש לרבי יהודה צריך לפרש, לרבי יוסי אינו צריך לפרש, והלכה כרבי יוסי, לרבי והוא שעוסקים בעסקי קידושיה עד הנתינה, וכן סובר רב יהודה אמר שמואל ור"א א"ר אושעיא, לרבי אלעזר ב"ר שמעון אע"פ שאינם עוסקים באותו ענין אלא שפסקו

כל הזכויות שמורות ©

הגליון בחסות:

מאיר כץ 052.712.6278 \ Advice7171@gmail.com